

CONVENANT GEBIEDSGERICHT GRONDWATERBEHEER WOERDEN

2022 - 2030

PARTIJEN:

1. HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN DE GEMEENTE WOERDEN, handelend als bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van de gemeente Woerden, waarvan de zetel is gevestigd te Woerden, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer A. de Regt, wethouder, hierna te noemen: "de Gemeente";
2. HET COLLEGE VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE UTRECHT, handelend als bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van de provincie Utrecht, waarvan de zetel is gevestigd te Utrecht, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw mr. drs. W.R.C. Sterk, gedeputeerde Bodem en Water, hierna te noemen: "de Provincie";
3. OASEN N.V., gevestigd te Gouda, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door prof. dr. ir. W.G.J. van der Meer, algemeen directeur, hierna te noemen: "Oasen";
4. HET DAGELIJKS BESTUUR VAN WATERSCHAP HOOGHEEMRAADSCHAP DE STICHTSE RIJNLANDEN, handelend als bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van het waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, waarvan de zetel is gevestigd te Houten, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de mevrouw K.H. Sommer – de Vries, hoogheemraad, hierna te noemen "het Hoogheemraadschap";

OVERWEGINGEN:

- (1) In de ondergrond van Woerden bevinden zich verschillende diepere grondwaterverontreinigingen. Een aantal daarvan wordt momenteel gesaneerd of, na sanering, gemonitord. Aan de rand van Woerden is een drinkwaterwinning van Oasen aanwezig in hetzelfde grondwaterpakket (tot 50 m-mv) als waar de verontreinigingen aanwezig zijn. In de waarnemings- en winputten van Oasen worden verontreinigende stoffen aangetroffen in soms hoge concentraties. De Provincie onderzoekt momenteel of er bronlocaties van deze verontreinigingen zijn aan te wijzen.
- (2) De Gemeente wil in het kader van de energietransitie gebruikmaken van de ondergrond, waarbij met name de toepassing van warmtekoude opslag centraal staat. Ook heeft de Gemeente enkele ruimtelijke projecten nabij het stationsgebied en het bedrijventerrein Middelland op stapel staan, waarbij in de ondergrond zal worden gewerkt (mogelijk realisatie parkeergarages). De Gemeente wenst de aanpak en het beheer van de verontreinigingen te combineren met de energietransitie/duurzaamheidsambities en ontwikkelopgave door gebruik te maken van slimme combinaties. Deze combinaties kunnen mogelijk worden gemaakt via gebiedsgericht grondwaterbeheer. De Gemeente is daarom sinds 2016 in overleg met de Provincie, Oasen en het Hoogheemraadschap om te komen tot een gebiedsgerichte aanpak als bedoeld in artikel 55c van de Wet bodembescherming.
- (3) De voorgenomen gebiedsgerichte aanpak is erop gericht om verspreiding van de verontreinigingen buiten het aan te wijzen gebied te voorkomen. Gevallen van verontreiniging die in de aanpak zijn begrepen, kunnen

op deze wijze in beginsel geen belemmering vormen voor de realisatie van de energietransitie en duurzaamheidsambitie van de Gemeente en de wenselijk geachte ruimtelijke ontwikkelingen. Een belangrijke voorwaarde is dat kwetsbare objecten, zoals de drinkwaterwinning van Oasen, het oppervlaktewater en Natuurnetwerk Nederland-gebieden duurzaam tegen de verontreinigingen worden beschermd. De Gemeente is voornemens binnenkort een gebiedsbeheerplan vast te stellen waarin de maatregelen om dit te bereiken zijn vastgelegd. Na vaststelling zal de Gemeente de Provincie verzoeken het gebied aan te wijzen waar de gebiedsgerichte aanpak zal plaatsvinden en het plan grond van de Wet bodembescherming ter instemming aan de Provincie overleggen.

- (4) Partijen hebben een gezamenlijk belang bij een gebiedsgerichte aanpak van de grondwaterverontreinigingen vanwege de op hen rustende taken en bevoegdheden opgenomen in diverse wetten, zoals de Wet bodembescherming, de Drinkwaterwet, de Waterwet, de Waterschapswet en de Kaderrichtlijn Water (KRW); dit gezamenlijk belang blijft evenzeer bestaan onder de in werking tredende Omgevingswet. De gebiedsbeheerder en betrokken partijen dragen zorg voor de belangen van Oasen ten behoeve van een duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening.
- (5) Partijen bij dit convenant wensen hun afspraken vast te leggen voor een periode van 10 jaar. Naar verwachting zal de Omgevingswet per 1 januari 2023 in werking treden. De Wet bodembescherming blijft gedurende vier jaar van toepassing op een gebiedsbeheerplan dat vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet is vastgesteld en goedgekeurd. Na vier jaar wordt het gebiedsbeheerplan van rechtswege een onverplicht programma als bedoeld in artikel 3.4 van de Omgevingswet. Bij het uitvoeren van het programma zullen de betrokken overheden onderling moeten samenwerken en afstemmen.
- (6) Vooruitlopend op de vaststelling en goedkeuring van het gebiedsbeheerplan maken partijen de volgende afspraken over historische, niet diffuse verontreinigingen aanwezig in het aan te wijzen beheergebied.

KOMEN OVEREEN ALS VOLGT:

Artikel 1: Begrippen

In dit convenant zijn de volgende begripsbepalingen van toepassing:

1. Afkoop: afkoop van aansprakelijkheid door degene aan wie krachtens artikel 43 van de Wet bodembescherming met betrekking tot de betrokken verontreiniging een bevel kan worden gegeven of op wie een saneringsplicht als bedoeld in artikel 55b van die wet rust. De afkoopsom wordt voldaan aan de gebiedsbeheerder, de grondwaterverontreiniging wordt vervolgens aan het beheerplan toegevoegd en de gebiedsbeheerder neemt de verantwoordelijkheid voor beheer van deze grondwaterverontreiniging over. Gedeputeerde Staten dient als bevoegd gezag Wet bodembescherming hiermee in te stemmen.
2. Beheergebied: het gebied in de gemeente Woerden, zoals aangegeven op de als bijlage 1 aangehechte kaart, bestaande uit zone A1 (stedelijk) en zone A2 (drinkwater).
3. Bronlocatie: het geografisch afgebakend bodemvolume waarin zodanige concentraties van een verontreinigende stof of stoffen aanwezig zijn, dat als gevolg van het in oplossing gaan hiervan gedurende lange tijd verspreiding naar de Pluim in het grondwater optreedt of zal gaan optreden.
4. Gebiedsbeheerplan: plan als bedoeld in artikel 55d, eerste lid, van de Wet bodembescherming.

5. Gebiedsgericht grondwaterbeheer: gebiedsgerichte aanpak als bedoeld in artikel 55c, eerste lid, van de Wet bodembescherming in een aan te wijzen gebied in de gemeente Woerden (Beheergebied).
6. Grondwateronderzoek: het onderzoek van de Provincie naar de herkomst van aangetroffen verhoogde gehalten verontreinigende stoffen in de winning van Oasen.
7. Maatregelenladder: een methodische stapsgewijze aanpak met 5 treden gericht op de bescherming van de drinkwaterwinning zoals omschreven in paragraaf 4.2 van het gebiedsbeheerplan ('Hoofdlijnen van het gebiedsbeheer').
8. Partijen: de partijen bij dit convenant.
9. Pluim: een in het grondwater opgeloste historische verontreiniging die zich in de vorm van een pluim in het diepere grondwater heeft verspreid.
10. Verontreiniging(en): Historische grondwaterverontreiniging(en) zoals opgenomen in het Gebiedsbeheerplan en het Beheergebied (ontstaan voor 1987) die te herleiden is/zijn tot een Bronlocatie.
11. Gebiedsbeheerder: gemeente Woerden

Artikel 2: Tot stand komen gebiedsgericht grondwaterbeheer

1. De Gemeente zal zich inspannen om uiterlijk 1 juni 2022 een Gebiedsbeheerplan vast te stellen. De Provincie zal zich inspannen om een door de Gemeente vastgesteld Gebiedsbeheerplan zo spoedig mogelijk, vóór inwerkingtreding van de Aanvullingswet bodem Omgevingswet, te beschikken ex artikel 55f Wet bodembescherming en het Beheergebied aan te wijzen als gebied waar een gebiedsgerichte aanpak zal plaatsvinden ex artikel 55c lid 1 Wet bodembescherming. Teneinde de besluitvorming van de Provincie te bespoedigen stuurt de Gemeente het ontwerp van het Gebiedsbeheerplan, zodra dit ter inzage wordt gelegd, aan de Provincie toe.
2. Indien de Provincie haar instemming met het vastgestelde Gebiedsbeheerplan op grond van artikel 55f Wet bodembescherming niet vóór de inwerkingtreding van de Aanvullingswet bodem Omgevingswet verleent, zullen partijen zich inzetten om in aanmerking komen de Verontreinigingen onder de Omgevingswet alsnog gebiedsgericht te beheren. De afspraken in dit convenant gelden ook in dat geval, al dan niet naar analogie. Partijen zullen alsdan in gezamenlijk overleg bezien of, en zo ja welke, andere stappen noodzakelijk zijn teneinde onder het regime van de Omgevingswet een gebiedsgericht grondwaterbeheer binnen de gemeente Woerden mogelijk te maken.
3. Zodra de Provincie haar instemming aan het Gebiedsbeheerplan heeft verleend, zal zij de in het Gebiedsbeheerplan opgenomen uitgangspunten en maatregelen opnemen in het Uitvoeringsprogramma Bodem van het Bodem- en waterprogramma provincie Utrecht 2022-2027. Het Hoogheemraadschap zal rekening houden met de maatregelen bij het vaststellen van het waterbeheerprogramma. De Gemeente zal dit doen bij het vaststellen van het omgevingsplan.

Artikel 3: (Her)beschikken gevallen onder overgangsrecht

1. Indien uit door de Provincie verricht grondwateronderzoek blijkt dat er een verband is tussen de verhoogde waarden in de waarnemingsputten van Oasen en één of meer aanwijsbare gevallen van ernstige grondwaterverontreiniging, zal de Provincie zich inspannen om deze gevallen zo spoedig mogelijk, vóór inwerkingtreding van de Aanvullingswet bodem Omgevingswet, als spoed te

beschikken. Indien blijkt dat de verhoogde waarden in de waarnemingsputten van Oasen te relateren zijn aan reeds beschikte gevallen van ernstige verontreiniging, geldt deze inspanningsverplichting ook voor de eventueel noodzakelijke herbeschikking (spoedlocatie).

2. De Provincie zal zich samen met de Gemeente inspannen om degene die daarvoor blijkens een juridische toets in aanmerking komt, tot Afkoop te bewegen. De Gemeente zal de Verontreiniging(en) vervolgens aan het vastgestelde Gebiedsbeheerplan toevoegen.
3. De Provincie zal zich inspannen de beschikkingen met betrekking tot de in het Gebiedsbeheerplan opgenomen gevallen van ernstige grondwaterverontreiniging die onder het overgangsrecht van de Aanvullingswet bodem Omgevingswet vallen, voor zover nodig aan te passen. Hierbij kan worden gedacht aan beschikkingen houdende instemming met een saneringsplan als bedoeld in artikel 39, tweede lid, van de Wet bodembescherming of een nazorgplan als bedoeld in artikel 39d, derde lid, van die wet. De Provincie en de Gemeente zullen zo nodig de afspraken gemaakt in het Convenant milieumaatregelen vml. Defensierrein 'Intendance Woerden' d.d. 11 september 2007 herzien.

Artikel 4: Monitoring (trede 1)

- 1 Wat betreft de monitoring van Verontreinigingen spreken partijen het volgende af:
  - de Gemeente draagt zorg voor de monitoring van het Partijen bekende geval Defensie-eiland en, indien van toepassing, andere Verontreinigingen die in het Gebiedsbeheerplan zijn of worden opgenomen.
  - Oasen monitort vanuit haar drinkwaterwetverplichtingen in het A2 gebied en conform het op te stellen monitoringsplan.
  - De Provincie draagt zorg voor het leggen van de relatie tussen verhoogde waarden in de waarnemingsputten van Oasen en mogelijke Bronlocaties nabij het drinkwatergebied.
- 2 De Gemeente, Oasen en de Provincie verstrekken elkaar hun monitoringsresultaten. De Gemeente verricht de jaarlijkse trendanalyse en verwerkt dit in de jaarlijkse rapportage. De Gemeente draagt de kosten van deze rapportage.
- 3 De kosten van monitoring van de Verontreinigingen worden gedragen door de Gemeente, voor zover deze niet ingevolge het eerste lid voor rekening van de Provincie of Oasen komen.

Artikel 5: Bronmaatregelen (trede 2)

- 1 Indien monitoring heeft aangetoond dat sprake is van een stijgende trend of een overschrijding van de actiewaarde op grond van de trendanalyse zal de Provincie onderzoeken of er een Bronlocatie is aan te wijzen waarvoor bronmaatregelen (trede 2) nodig zijn.
2. De Provincie spant zich in om te bewerkstelligen dat noodzakelijke bronmaatregelen (trede 2) door derden worden uitgevoerd op grond van de Wet bodembescherming en/of, na inwerkingtreding van de Omgevingswet, bij bouwactiviteiten op grond van de Omgevingsverordening.

3. Indien tussen partijen geen consensus wordt bereikt over de oorzaak van een aangetoonde Verontreiniging zal de Provincie in afstemming met Oasen een onafhankelijk advies inwinnen of sprake is van een aan te wijzen Bronlocatie of een diffuse verontreiniging. Dit advies is bindend.
4. Vanaf het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet zal de Gemeente in geval van bouwactiviteiten op een Bronlocatie zich inspannen om te bewerkstelligen dat noodzakelijke bronmaatregelen (trede 2) door derden worden uitgevoerd.
5. In geval er geen bouwactiviteiten plaatsvinden op een Bronlocatie, waar volgens trede 2 maatregelen getroffen dienen te worden, zal de Gemeente vanaf het moment dat de Omgevingswet in werking is getreden beoordelen of het instrument toevalsvondst (afdeling 19.2a Omgevingswet) inzetbaar is.
6. Voor de activiteiten genoemd onder de leden 1 tot en met 5 draagt iedere partij de eigen kosten.
7. De Provincie neemt de noodzakelijke bronmaatregelen op grond van de maatregelenladder indien de in de voorgaande artikelleden beschreven inspanningen niet tot het beoogde resultaat hebben geleid en onder voorbehoud van Rijksfinanciering. De Provincie vraagt tijdig Rijksfinanciering aan.
8. Indien maatregelen noodzakelijk zijn, maar geen Rijksfinanciering wordt verkregen, treden de Provincie en Oasen in overleg over de te nemen maatregelen. Deze maatregelen zullen plaatsvinden langs de overwegingen van de maatregelenladder en de uit te voeren multicriteria analyse, zoals opgenomen in het Gebiedsbeheerplan.

Artikel 6: Pluim- en interceptiemaatregelen (treden 3 en 4)

1. In geval pluim- (trede 3) en/of interceptiemaatregelen (trede 4) noodzakelijk worden geacht dan neemt de Provincie deze, indien derden hierop juridisch en/of financieel niet of niet volledig kunnen worden aangesproken. Zij zal deze maatregelen dan opnemen in het Uitvoeringsprogramma Bodem van het Bodem- en waterprogramma provincie Utrecht 2022-2027 en draagt de kosten voor deze maatregelen, dit onder voorbehoud van Rijksfinanciering. Artikel 5 lid 7, laatste volzin, en artikel 5 lid 8 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 7: Tijdelijke verhoging van de zuiveringsinspanning (trede 5)

1. Indien de Provincie en Oasen op grond van de multicriteria analyse, zoals opgenomen in het Gebiedsbeheerplan, concluderen dat een tijdelijke achteruitgang van de waterkwaliteit teneinde een verhoging van de benodigde zuiveringsinspanning de voorkeur heeft dan maken zij gezamenlijk afspraken over de verwachte periode van tijdelijke verhoging, aanvullende monitoring en de kostenverdeling.
2. Indien partijen voorzien dat een verhoging van de zuiveringsinspanning langere tijd zal gaan duren, treden partijen in overleg over eventueel noodzakelijk nieuwe afspraken.

Artikel 8: Afkoop en maatregelen

1. In het geval op grond van een afkoopovereenkomst tussen de Gemeente en een derde partij een Verontreiniging wordt toegevoegd aan het Gebiedsbeheerplan en de Gemeente hier een afkoopsom voor ontvangt dan zal deze afkoopsom ten goede komen aan eventuele Monitoring- (trede 1), Pluim- en interceptiemaatregelen (treden 3 en 4).

Artikel 9: Afspraken met Hoogheemraadschap

1. De Gemeente en met het Hoogheemraadschap maken afspraken over de effecten van het onttrekken en lozen van grondwater. De afspraken zijn er in elk geval op gericht te voorkomen dat afwenteling op het oppervlaktewater plaatsvindt.
2. Het Hoogheemraadschap zal zich inspannen om de regels over verspreiding van Verontreinigingen bij een grondwateronttrekking binnen het Beheergebied aan te passen. Het Hoogheemraadschap zal bij het verlenen van vergunningen en afhandelen van meldingen voor het onttrekken van grondwater en het verrichten van lozingen zoveel mogelijk met het Gebiedsbeheerplan rekening houden. Voor zover relevant voor het gebiedsgericht beheer deelt het Hoogheemraadschap gegevens met betrekking tot onttrekkingen, lozingen en monitoringsresultaten met de andere partijen. Het Hoogheemraadschap hanteert bij het reguleren van lozingen van moeilijk afbreekbare Vluchtige Organische Chloor verbindingen door een onttrekking in de nabijheid van de bronlocatie van Defensie-eiland het beleid dat altijd voldaan wordt aan de immisietoets en een kostenafweging geen criterium is om af te wijken.
3. De Gemeente zal bij de uitvoering van het Gebiedsbeheerplan zoveel mogelijk rekening houden met de belangen van het Hoogheemraadschap. Daartoe behoort in ieder geval het blijvend actualiseren van het grondwatermodel teneinde verspreiding van Verontreinigingen naar het oppervlaktewater te voorkomen. Op grond van de huidige modelberekeningen blijkt dat de Verontreinigingen van nature het oppervlaktewater niet bedreigen. De Gemeente treft maatregelen indien in het Gebiedsbeheerplan opgenomen Verontreinigingen het oppervlaktewater dreigen te bereiken.

Artikel 10: Organisatie

1. Partijen wijzen één of meer vertegenwoordigers aan om deel te nemen in de projectgroep Gebiedsgericht grondwaterbeheer Woerden.
2. De projectgroep bestaat uit vertegenwoordigers van elk van de partijen.
3. De Gemeente levert de voorzitter en de notulist. De projectgroep komt minimaal éénmaal per jaar bijeen en zo nodig vaker op verzoek van één van de partijen.
4. In de projectgroep wordt de voortgang van het uitvoeringsprogramma besproken en jaarlijks wordt deze voortgang gerapporteerd aan de gemeenteraad via een raadsinformatiebrief.

5. In geval van meningsverschillen tussen partijen zal bestuurlijk overleg plaatsvinden teneinde zo mogelijk tot een oplossing te komen.

Artikel 11: Inwerkingtreding en looptijd van dit convenant

1. Dit convenant, dat niet in rechte afdwingbaar is bij de burgerlijke rechter, treedt in werking op de dag waarop het door partijen is ondertekend.
2. Dit convenant eindigt op 31 december 2029. Partijen kunnen besluiten tot verlenging.

Artikel 12: Geschillenregeling

1. Er is sprake van een geschil indien één der partijen daarvan schriftelijk en gemotiveerd melding maakt aan de andere partijen, waarna partijen binnen twee weken na een zodanige melding eerst met elkaar in overleg treden in de projectgroep om te bezien of een oplossing van het geschil kan worden gevonden.
2. Indien binnen zes weken na melding van het geschil in de projectgroep geen overeenstemming is bereikt, staat het ieder van de partijen vrij initiatief te nemen het geschil in een gezamenlijk bestuurlijk overleg te beslechten.

Dit convenant is in viervoud opgemaakt en ondertekend te Woerden op .....

Aan dit convenant is één bijlage gehecht.

De gemeente Woerden

De Provincie Utrecht

A.de Regt

W.R.C. Sterk

Oasen N.V.

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

W.G.J. van der Meer

K.H. Sommer – de Vries

Bijlage 1: Begrenzing beheergebied GGB Woerden

